

prof. dr hab. n. med.
Włodzimierz Baranowski
spec. ginekologii, położnictwa
i ginekologii onkologicznej
Szpital EvaClinic w Warszawie

WARTO SCHUDNAĆ

NADWAGA I OTYŁOŚĆ MAJĄ DUŻY WPŁYW NA ZDROWIE INTYMNE KOBIETY. ROZMAWIAMY NA TEN TEMAT Z PROF. DR. HAB. N. MED. WŁODZIMIERZEM BARANOWSKIM, SPECJALISTĄ POŁOŻNICTWA I GINEKOLOGII.

Panie profesorze, otyłych młodych dziewczyn przybywa. Czy nadmiar kilogramów może zakłócić ich dojrzewanie?

Niestety tak. Dojrzewają one później i często są to cykle bezowulacyjne, bo dochodzi do zaburzeń hormonalnych, tzw. endokrynopatii. Otyłość sprzyja też powstaniu Zespołu Policystycznych Jajników – w skrócie (ang.) PCOS. W wyniku nadmiaru androgenów, czyli męskich hormonów płciowych, u pacjentki pojawia się nadmierne owłosienie. Zanika jajeczkowanie, odstępy między miesiączkami bywają długie, nawet półroczne, a czasem miesiączki w ogóle nie ma. W badaniu usg. zauważa się powiększone jajniki, z pęcherzykami o średnicy 4–7 mm, ułożonymi na obwodzie w kształt naszyjnika, przerost tzw. zrębu, czyli części środkowej jajnika i pogrubioną otoczkę jajnika. Oprócz nadmiaru androgenów badanie hormonalne wykazuje również odwrócone proporcje stężeń hormonów FSH do LH, czyli LH jest więcej niż FSH, a to FSH powinien dominować. Nieleczone pacjentki z PCOS stają się nieplodne. Bardzo szybko rozwija się u nich cukrzyca, już w młodym wieku występuje ryzyko raka błony śluzowej macicy, i – jak się ostatnio okazało – raka piersi. Oczywiście, PCOS występuje też u szczupłych pań, ale u otyłych rozwija się zdecydowanie częściej. Zalecamy pacjentkom oprócz leków zmniejszenie masy ciała.

Czy ciąża kobiety otyłej niesie jakieś szczególne zagrożenie?

To zdecydowanie ciąża podwyższonego ryzyka. W jej drugiej połowie pacjentka jest bardziej narażona na tzw. zatrucie ciążowe. Jego cha-

rakterystyczne objawy to: nadciśnienie, które niezwykle trudno poddaje się leczeniu, obrzęki oraz utrata białka z moczem – tzw. białkomocz. Otyłe przyszłe matki są też bardziej narażone na cukrzycę ciążową.

W wyniku zaburzeń krążenia łożyskowego płód rozwija się wolniej. Z takich ciąż często rodzą się hipotroficzne dzieci. U ciężarnych z cukrzycą odwrotnie. Noworodki, chociaż pojawiają się na świecie w terminie i czasem ważą nawet 5 kg, wykazują cechy wcześniactwa. Bywają obrzęknięte. Mają niedojrzałe układy: krążenia, oddechowy, nerwowy. Wymagają szczególnej opieki. U otyłych ciężarnych częściej dochodzi też do zgonów wewnątrzmacicznych i ataków rzucawki, poza tym sam poród jest trudniejszy, nie tylko dla pacjentki, ale i dla personelu medycznego. Częściej trzeba wykonać cesarskie cięcie. Zresztą, wszystkie zabiegi i operacje u osób z dużym nadmiarem masy ciała są skomplikowane.

Na czym dokładnie polegają te trudności?

Po pierwsze, samo pole operacyjne jest ograniczone, trudniej dostać się do poszczególnych narządów. Po drugie, pamiętajmy, że tkanka tłuszczowa wymaga dużego zaopatrzenia w krew. Tworzą się w niej dodatkowe naczynia krwionośne, dlatego serce musi więcej pracować. U otyłej osoby podczas zabiegu trudniej przez to np. opanować krwawienie śródoperacyjne, poza tym wzrasta ryzyko zakrzepicy – choroby zakrzepowo-zatorowej po operacji. Każdy nawet rutynowy zabieg u osób otyłych staje się skomplikowany. Wycięcie macicy

u szczupłej kobiety jest operacją technicznie prostą, u otyłej, z BMI powyżej 40–45, stopień trudności zdecydowanie wzrasta.

Czy w wypadku kobiet otyłych antykoncepcja hormonalna jest tak samo skuteczna jak u szczupłych?

Zbyt mało mamy danych na temat tabletek, ale jeśli chodzi o plastry, to już u kobiet, które mają masę ciała powyżej 80 kg, ich skuteczność znacznie spada – o czym informują ulotki dołączone do leku. U puszystych pań stosujących antykoncepcję hormonalną występuje też większe ryzyko choroby zakrzepowo-zatorowej.

À propos tabletek. Pacjentki nieraz pytają: „Czy ja nie utyję?”. W pewnym okresie dużo się mówiło o leptynie, która odpowiada za przemiany metaboliczne, m.in. za tycie. W jednej z prac, wspólnie z innymi specjalistami, udowodniliśmy, że przyjmowanie tabletek antykoncepcyjnych w różnych dawkach nie ma wpływu na poziom leptyny. Nie tyjemy od tabletek hormonalnych, natomiast powodują one nasilone wydzielanie soków trawiennych i w wyniku tego wchłaniamy więcej składników z pożywienia. Pacjentki dziwią się, że jedzą tyle samo, a przybierają na wadze.

Na część tego efektu tycia wpływa też to, że tabletki antykoncepcyjne w niewielkim stopniu zatrzymują wodę w organizmie. Podobne zjawisko towarzyszy paniom, które przyjmują leki w hormonalnej terapii zastępczej. Tylko tu dochodzi jeszcze wspomniane naturalne tycie pomenopauzalne, dlatego – jeśli nie

dba się o dietę – efekt przybierania na wadze może być bardziej zauważalny.

Czy otyłość może powodować wcześniejszą menopauzę?

Nie. Natomiast na pewno zwiększa zagrożenia związane z tym przełomem hormonalnym. Natura tak to urządziła, że kobiety zaczynają wtedy tyć, zwykle przybierają 3–4 kg. To wynika po prostu z ewolucji: tkanka tłuszczowa przejmuje w tym okresie część funkcji jajników. Innymi słowy, hormony produkowane w nadnerczach podlegają przemianie w tkance tłuszczowej. Dochodzi do tzw. konwersji androgenów do estrogenów. U kobiet otyłych jest ona na tyle silna, że są one znacznie bardziej narażone na raka błony śluzowej macicy. Rozwojowi tego nowotworu sprzyjają trzy czynniki: nadmierna masa ciała, ale też nadciśnienie i cukrzyca, które też są związane z otyłością.

Na co jeszcze może mieć wpływ nadmierna masa ciała?

Zdecydowanie zwiększa ryzyko powstania schorzeń uroginekologicznych, które można podzielić na dwie grupy. Pierwsza to tzw. nie-

trzymanie moczu. Wyróżniamy tu tzw. zespół nadreaktywności wypieracza, polegający na konieczności częstego oddawania moczu. Pojawiają się parcia naglące i pacjentka często nie zdąży dobiec do toalety. Częściej występuje tzw. wysiłkowe nietrzymanie moczu, czyli pojawiające się w momencie dźwignięcia czegoś, kichnięcia, kaszlu, podbiegnięcia, wchodzenia po schodach, w tańcu. Oba tym rodzajom problemów z kontrolowaniem oddawania moczu sprzyja nadmierna masa ciała. Sprawia, że pojawiają się w młodszym wieku i z większym nasileniem.

U części otyłych pacjentek dochodzi do innych problemów: do obniżania się, a w krańcowych przypadkach nawet do wypadaniu narządu płciowego – macicy, ścian pochwy.

Wszystkie te schorzenia uroginekologiczne bardzo trudno się leczy. W wypadku nietrzymania moczu zakładamy tasiemki pod cewkę moczową, a pacjentkom, u których obniżają się narządy – specjalne siatki. Ale im większa otyłość, tym mniejsze szanse powodzenia. Jeśli kobieta nadal tyje, to siatka czy tasiemka nie wytrzyma zbyt dużego obciążenia i problem wraca.

Czy Pan Profesor namawia pacjentki do odchudzania?

Tak, rozmawiam z nimi na ten temat. Kiedy przychodzą z jakimś problemem, na przykład ze wspomnianymi zaburzeniami uroginekologicznymi, mówię im, jak mogę pomóc, ale jednocześnie uświadamiam, że leczenie może okazać się nieskuteczne, jeśli same nie podejmą kroków i nie schudną. Zauważyłem, że pacjentki często się usprawiedliwiają. Gdy mówię do nich: „Ale pani jest puszysta...”, to często odpowiadają: „A bo brałam hormony”, mając na myśli środki antykoncepcyjne lub HTZ. Nie powiedzą: „mało się ruszam” albo „jem tyle samo lub więcej niż przed braniem tabletek”, tylko używają słowa „hormony” jak magicznego hasła. Zdają sobie sprawę, że odchudzanie jest trudne. Według praw ewolucji to przecież nie mózg, ale brzuch rządzi nami. Głód jest bardzo silnym instynktem. Nie ma jednak wyjścia. Jeśli pacjentce zależy na własnym zdrowiu, musi podjąć walkę o szczupłą sylwetkę. ■

**ROZMAWIAŁA ELŻBIETA
BOGUSŁAWSKA-
-PRZYBYSZ**

REKLAMA

pulsmed
SZPITAL

SCHUDNIJ Z PRZYJEMNOŚCIĄ!

Jesteśmy największym i najbardziej doświadczonym ośrodkiem w Polsce nieoperacyjnego leczenia nadwagi i otyłości!

INFORMACJE I ZAPISY:

www.pulsmed.com.pl

MAIL

bariatra@pulsmed.com.pl

TEL.

42 663 02 10 / 42 633 32 75

602 336 360 / 668 049 279

*Dane z maja 2014

Balon żołądkowy, prosto i skutecznie

2100 zadowolonych klientów!

40 TON zgubionych kilogramów!*